

T Á J É K O Z T A T Ó

A korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló törvényről

(megjelent a Magyar Közlöny 148. számában)

Az elfogadott Törvény jelentős változásokat eredményezett a korhatár előtti öregségi nyugdíjak vonatkozásában. 2012. január 1-jétől már nem állapítható meg korhatár előtti öregségi nyugdíj és a törvény ezzel kapcsolatban arról is rendelkezik, hogy 2012. január 1-jétől milyen ellátási formák lesznek.

Az átmeneti időszakra bizonyos korosztályok és érintett rétegek számára a korhatár előtti nyugellátások kiváltására két új fogalmat vezet be a „korhatár előtti ellátást és a szolgálati járandóságot”. E két ellátást a központi költségvetésből fogja finanszírozni, ezáltal a nyugdíjasszától függetleníti, azonban továbbra is a nyugdíjfolyósító szerv folyósítja.

A megszűnő nyugellátások a következők:

- az előrehozott öregségi nyugdíj,
- a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj,
- a korkedvezményes nyugdíj,
- a bányásznyugdíj,
- a művészn nyugdíj,
- a polgármesterek korhatár előtti öregségi nyugdíja,
- az országgyűlési és európai parlamenti képviselők korhatár előtti öregségi nyugdíja,
- a korengedményes nyugdíj (a továbbiakban együtt: civil korai nyugdíj),
- valamint a fegyveres szervek és a Magyar Honvédség hivatásos állományának (a továbbiakban együtt: fegyveresek) szolgálati nyugdíja.

Fenti az ellátások 2012. január 1-jétől megszűnnek, a már megállapított ellátásokat korhatár előtti ellátásként, **föld alatt végzett bányászati tevékenység esetén átmeneti bányászjáradékként**, illetve fegyveresek esetében szolgálati járandósággként kell továbbfolyósítani, és a jövő évtől ugyanilyen ellátást kell megállapítani azoknak is, akik az ellátásra a jogot már megszerezték. **Bányásznyugdíjra a hatályos feltételek mellett 2011. december 31-ig lehet jogot szerezni. A föld alatt végzett bányászati tevékenység esetén a bányásznyugdíj helyébe lépő átmeneti bányászjáradéokra a továbbiakban is lehet jogosultságot szerezni.**

A megszerzett jogosultság alapján korhatár előtti ellátást kaphat 2012. január 1-jétől:

- az, aki 2011. december 31-ig az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételeként a Társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény (továbbiakban: Tny.) 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai szerint szükséges életkort betöltötte, és szolgálati időt megszerezte,
- az az 1953-ban született nő, aki 59. életévét betöltötte és a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2012. december 31-ig legalább 37 év szolgálati időt szerzett,
- az, aki a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2012. december 31-ig a Tny. 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai szerint korengedményre jogosultságot szerzett,
- az, aki 2011. december 31.-éig a bányásznyugdíjról szóló 150/1991. (XII. 4.) Korm. rendelet 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai szerint a bányásznyugdíjra való jogosultságot megszerezte,

A bányásznyugdíjról szóló 150/1991. (XII. 4.) Korm. rendelet 2012. január 1-jei hatállyal megszűnik, és ezáltal a bányásznyugdíj fenti határnaptól kezdődően a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. Törvényben lesz szabályozva a következőképpen:

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 49. §-a a következő 46. és 47. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„46. Biztosítással járó jogviszony:

- a) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 5. § (1) bekezdés a), b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszony,
- b) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek hatálya alá tartozó személy esetén EGT-államban fennálló, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a), b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszony,
- c) a szociálpolitikai (szociális biztonsági) egyezmény hatálya alá tartozó személy esetén -ha az egyezmény eltérően nem rendelkezik - a szerződő államban fennálló, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a), b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszony.

47. EGT-állam: az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam, továbbá az az állam, amelynek állampolgára az Európai Unió és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez."

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény VI. RÉSZÉ a következő 49/B. és 49/C. §-sal egészül ki:

„49/B. § (1) **Átmeneti bányászáradéokra jogosult az a személy, aki**

a) **bányavállalkozónál föld alatti munkakörben**

- k) **legalább huszonöt év, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerint figyelembe vehető szolgálati időt szerzett, vagy**
- l) **legalább 5000 - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerint szolgálati időként figyelembe vehető - műszakot töltött el azzal, hogy a mecseki ércbányászatban elért műszakszámnak az 1,67-szeresét, a mecseki szénbányászatban elért műszakszámnak pedig az 1,25-szörösét kell a műszakszám meghatározása során figyelembe venni,**

b) az öregségi nyugdíjkorhatárt nem töltötte be,

c) azon a napon, amelytől kezdődően az átmeneti bányászáradékot megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll, és

d) azon a napon, amelytől kezdődően az átmeneti bányászáradékot megállapítják, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés i) pontja szerinti rendszeres pénzellátásban - az özvegyi nyugdíj, a hadigondozottak és nemzeti gondozottak pénzbeli ellátásai, valamint a nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék kivételével - nem részesül.

(2) 2012. január 1 -jétől - a 2012. év január hónapjában az arra az évre tervezett fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben (4,2 %) emelt összegével - átmeneti bányászáradékként kell továbbfolyósítani annak az 1950. évben vagy azt követően született, bányásznyugdíjban részesülő személynek a bányásznyugdíját, aki 2011. december 31-én rendelkezik az (1) bekezdésben meghatározott szolgálati idővel vagy műszakszámmal, az átmeneti bányászáradék szüneteltetésére vonatkozó szabályok figyelembevételével.

(3) Az átmeneti bányászjáradékot a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 62. §-ában foglaltak szerint kell emelni.

49/C. § (1) Ha e törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik, az igényérvényesítésre, az átmeneti bányászjáradék megállapítására, folyósítására, a szolgálati idő meghatározására és számítására, az átmeneti bányászjáradékra jogosító idő megállapítására, a jogorvoslatra, az eljárási költségek viselésére, a jogalap nélküli ellátás visszafizetésére és megtérítésére, a késedelmi kamat megtérítésére, a tartozás elengedésére, mérséklésére és fizetési kedvezmény engedélyezésére, a végrehajtásra, valamint az adatkezelésre a társadalombiztosítási nyugellátásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy ahol a társadalombiztosítási nyugellátásra vonatkozó szabály nyugellátást vagy nyugdíjat említ, azon átmeneti bányászjáradékot kell érteni.

Ha e törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik, az átmeneti bányászjáradék szüneteltetésére, megszűnésére és fedezetére, valamint az átmeneti bányászjáradékban részesülő személyek öregségi nyugdíjára a korhatár előtti ellátásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy ahol a korhatár előtti ellátásra vonatkozó szabály korhatár előtti ellátást említ, azon átmeneti bányászjáradékot kell érteni."

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 50/A. § (1) bekezdése a következő v) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a Kormány)

„v) az átmeneti bányászjáradék megállapítására, folyósítására, szüneteltetésének és megszüntetésének *(vonatkozó részletes szabályok rendeletben történő megállapítására.)*

A szénkülfejtéses bányatérsgében dolgozó fizikai és termelésirányító munkakörben dolgozók a jelenleg hatályos bányásznnyugdíjról szóló 150/1991. (XII. 4.) Korm. rendelet alapján 30 év szolgálati idővel jogosulttá válnak bányásznnyugdíjra.

A Törvény 2012. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezi a bányásznnyugdíjról szóló Korm. rendeletet, így az érintettek elveszítik ez irányú jogosultságukat, mert a Törvény csak a föld alatti munkakörben dolgozó munkavállalók korhatár előtti ellátását szabályozza 2012. január 1-jétől.

A korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság megállapítására és folyósítására a külön nem szabályozott kérdésekben a nyugdíjra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, melyeket a jogszabályokban meghatározott nyugdíjmegállapító és- folyósító szervek végeznek. **A Törvény arról is rendelkezik, hogy a korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság a nyugdíjemelésekkel azonos mértékben emelkedik.**

A nyugdíjkorhatárt legkésőbb idén betöltő munkavállalók és az 57. életévüket év végéig betöltő fegyveresek az ellátásukat egységesen öregségi nyugdíjként fogják kapni a jövőben is. Továbbra is nyugdíjas marad az a nő, aki a 40 év jogosultsági idővel igénybe vehető nyugdíjkezdvezmény feltételeit teljesíti. Annak sincs akadálya, hogy az a nő, akinek a nyugdíja most átalakul, de keresőtevékenységgel megszerzi a nyugdíjkezdvezményhez szükséges 40 év jogosultsági időt, még a nyugdíjkorhatár betöltése előtt nyugdíjba mehessen.

Az 1950-ben vagy azt követően született személyek korai nyugdíjait - a nők 40 jogosultsági idővel igénybe vehető nyugdíjkezdvezménye, valamint az átmeneti bányászjáradékká alakuló bányásznnyugdíj kivételével - korhatár előtti ellátásként kell továbbfolyósítani. Ez alól csak az országgyűlési képviselők korhatár előtti kedvezményes nyugdíja jelent kivételt, mert azt a mindenkori személyi jövedelemadó mértékével csökkentett összegben kell korhatár előtti ellátásként továbbfolyósítani. A csökkentéssel szemben érvényesíthető a családi személyi jövedelemadó kedvezmény.

A korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság és az átmeneti bányászjáradék társadalombiztosítási szempontból nem minősül nyugellátásnak, azonban sok esetben azzal egyenértékű: pl. az ilyen ellátásban részesülő személyek egészségügyi szolgáltatásra jogosultak (ide értve a bányászati keresetkiegészítésben részesülő személyt is) lesznek. Az érintettek utazási kedvezményekre való jogosultságáról a Törvény nem rendelkezik, erről várhatóan egy későbbi időpontban tudunk tájékoztatást adni.

A korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság illetve az átmeneti bányászjáradék mellett végzett munka alapján bekövetkező keresőképtelenség idejére táppénzellátásra lesznek jogosultak az abban érintettek jövő év elejétől.

A jogszerzések lezárása érdekében a Törvény úgy rendelkezik, hogy a korhatár előtti nyugellátás mellett folytatott munkavégzés alapján nyugdíjnövelésre 2012. január 1-je előtt megszerzett jog érvényesítésére benyújtott kérelemre (Tny. 22/A. §. értelmében a 0,5 százalékos nyugdíjemelés) a korhatár előtti ellátást, illetve a szolgálati járandóságot is növelni kell. **A korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság és az átmeneti bányászjáradék mellett végzett keresőtevékenységgel egyébként az érintettek 2012. január 1-jétől - mivel nem nyugdíjasok - már nem nyugdíjnövelésre lesznek jogosultak, hanem szolgálati időt szereznek, mint bármely más biztosított.**

A Törvény 2012. január 1-jétől hatályon kívül helyezi a Tny. 8-8/C. §-a és a 8. §-t megelőző alcímét, ami a teljes korkedvezményes rendszert törli a társadalombiztosítási nyugellátásból, s így ettől az időponttól már csak korhatár előtti ellátásként lehet jogosultságot szerezni 2012. december 31-ig bezárólag.

A korábban megszerzett korkedvezményre való jogosultsággal azonban 2012. december 31.-éig változatlan feltételek mellett lehet jogot szerezni, és azt a jövőben bármikor lehet korhatár előtti ellátásként érvényesíteni.

2013. január 1-jén lépnek hatályba a korkedvezmény-biztosítási járulék megszüntetésével kapcsolatos szabályok arra tekintettel, hogy korkedvezményre 2012. december 31.-éig lehet csak jogot szerezni.

A Törvény a korengedményes nyugdíjba vonulás lehetőségének meghosszabbításáról szóló 283/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet is hatályon kívül helyezi 2012. január 1-jétől, így már csak ez év végéig lehet a felek közötti megállapodásokat megkötni. A 2011. december 31.-ig megkötött korengedményes nyugdíjak a jövő évtől kezdődően korhatár alatti ellátássá alakulnak.

Az új megállapítású korhatár előtti ellátásokat a megállapításkori nyugdíjszabályok szerint kell kiszámítani.

A korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság és az átmeneti bányászjáradék (ide értve a nők 40 éves jogosultsági ideje alapján megállapított öregségi nyugdíját is, ha nem töltötték be a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárukat) melletti munkavégzés szabályai a jövőben megegyeznek a korhatár előtti öregségi nyugdíjak jelenlegi szabályaival. E szerint, ha a nyugdíjjárulék alapja egy naptári évben meghaladja a minimálbér 18-szorosát, a korhatár előtti ellátás, illetve a szolgálati járandóság folyósítását az év végéig szüneteltetni kell. A hatályos szabályokhoz képest az a különbség, hogy a szüneteltetés szabályait a 2008. január 1-jét megelőzően korhatár előtti nyugdíjba vonult, a nyugdíjkorhatárt még be nem töltött személyek esetében is alkalmazni kell. Annak érdekében, hogy az érintetteknek legyen elegendő felkészülési idejük, esetükben csak a 2012. június 30-át követően elért jövedelmet kell figyelembe venni.

A korhatár előtti ellátásban részesülő személy a keresőtevékenységével álláskeresői járadékra is jogot szerezhet, azonban folyósítása mellett a korhatár előtti ellátás nem folyósítható.

Meg kell szüntetni a korhatár előtti ellátást, ha a jogosult bejelentés nélkül végez munkát.
Ebben az esetben további szankció, hogy a folyósított korhatár előtti ellátás, illetve szolgálati járandóság folyósított, de legfeljebb egy évi összegét is meg kell fizetnie.

Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésétől a korhatár előtti ellátásokat öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani. Amennyiben az öregségi nyugdíjas a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság illetve az átmeneti bányászjáradék folyósítása alatt dolgozott, és legalább 365 nap szolgálati időt szerzett, a korhatár betöltésétől számított hat hónapon belül kérheti a nyugdíja összegének új megállapítását. A két összeg közül a kedvezőbbet kell folyósítani. A hozzátartozói ellátások összegének megállapítása során is lehetőség van a fentiek szerint az elhunyt nyugdíjának újraszámítására.

A korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság és az átmeneti bányászjáradék (a nyugdíjas bányászok szénjárandóságának pénzbeli megváltása is) adómentes juttatás lesz.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. § 23. pont h) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában az egyes fogalmak jelentése a következő: nyugdíj:)

A bányászatról szóló törvényben meghatározott átmeneti bányászjáradék, a nyugdíjas bányászok szénjárandóságának pénzbeli megváltásáról szóló kormányrendelet alapján folyósított pénzbeli szénjárandóság, valamint ugyanezen kormányrendelet szerint a pénzbeli szénjárandóságra jogosult magánszemély - a jogosult elhalálása esetén a kormányrendeletben meghatározott közeli hozzátartozója - számára a jogosult volt munkáltatója, vagy a munkáltató jogutódja által folyósított pénzbeli szénjárandóságnak a kormányrendeletben meghatározott mértéket meg nem haladó része;

A Törvény a Munka Törvénykönyv vonatkozásában is változásokat ír elő a korhatár előtti ellátásoknál.

Ennek alapján a korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban vagy átmeneti bányászjáradékban részesülők és az egészségkárosodottak védelmét és munkaerőpiacon tartását szolgálja, hogy nem lehet nekik indokolás és végkielégítés nélkül felmondani, amennyiben keresőtevékenységet folytatnak.

Budapest, 2011. november 30.

Gaál Gábor